

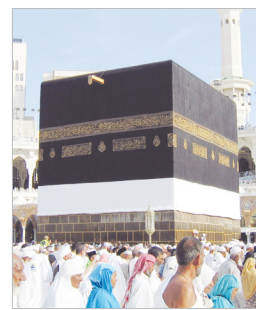
**رایگان
توزیع
میشود**

سازمان انتشارات البلاد

البلاد

www.albiladdaily.com

**ملحق
باللغة
الفارسية**

ویژه نامه فارسی

۸ صفحه

شنبه ۱ ذی الحجه ۱۴۳۷ هـ ق ۱۳ شهریور ۱۳۹۵ هـ ش ۳ سپتامبر ۲۰۱۶ م

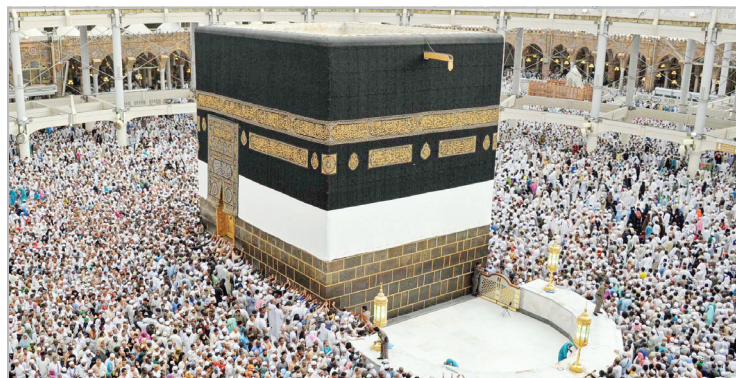
شماره (۵)

حجاج بیت الله نخستین نماز جمعه باشکوه را در مسجد الحرام اداء نمودند

فیصل بن سلمان

انتخاب از سوی پروردگار متعال شمرده و مملکت عربستان سعودی آماده سازی مشاعر مقدسه و ابدی مسجد الحرام را به عهده گرفته انرا بطور احسن انجام می دهد تا مهمانان الهی در امن وامان ، وارامش و اطمینان فریضه حج را ادا نمایند ، الله عز وجل انهای را که به حجاج بیت الله الحرام خدمت میکنند اجر و پاداش و برکت فراوانی عطا فرماید .

الکعبه المشرفة

تا مردم امور دینی خویش را یاد بگیرند ؛ و از اعتدال و میانه روی رسول الله پیروی نموده از غلو و افراط در دین برحذر باشند .
فضیلت مأبشان فضائل واحکام ده روز اول ماه ذیحجه و روز عرفه را بیان نموده روزه گرفتن روز عرفه را برای غیر حاجیان تاکید نمودند .
فضیلت مأبشان خدمت مهمانان خانه خدا را دلیلی بر شرافت مکان و عظیم بودن

بودند تا با همراهی ایشان به سوی مکه احرام بسته حرکت کنند ؛ و رسول الله صلی الله علیه وسلم در روز عید قربان فرمودند : (مناسک خود را از من یاد بگیرید ؛ زیرا که نمی داند ایا بعد از این حج بار دیگر با شما حج خواهیم کرد یا خیر) .

فضیلت مئاب دکتور ماهر المعیقلی بیان نمودند که نبی کریم صلی الله علیه وسلم در حجة الوداع میل شدید داشته اند

خالد الفیصل

را به تقوا و پرهیزگاری و طاعت و پیروی از او تعالی و کناره گیری از منهیات او توصیه و سفارش نمود .

ایشان طی خطبه خود توضیح نمودند که در سال دهم هجری در میان مردم ندا زده شد که پیامبر محمد صلی الله علیه وسلم نیت حج را کرد ؛ سپس مردم از گوشه و کنار جزیره العرب در مدینه منوره جمع شدند ؛ همه آنها منتظر رسول الله صلی الله علیه وسلم

مکه مکرمه - واس :
حجاج بیت الله نخستین نماز جمعه باشکوه را در مسجد الحرام زیر چتر گسترده خدماتی که دستگاههای دولت عربستان سعودی بر هبری خادم حرمین شریفین ملک سلمان بن عبدالعزيز حفظه الله زیر نظر والاحضرت امیر خالد الفیصل مشاور خادم حرمین وامیر مکه مکرمه مهیا کرده بودند ، اداء نمودند .

همچنین در مدینه منوره زایران مسجد نبوی نماز جمعه قبل از حرکت بسوی مکه مکرمه را همراه با شهروندان و مقیمان در سایه خدمات گسترده که زیر نظر والاحضرت امیر فیصل بن سلمان بن عبدالعزيز امیر مدینه منوره آماده شده بود اداء کردند .

در مکه مکرمه فضیلت مأب دکتور ماهر المعیقلی امام و خطیب مسجد الحرام مسلمانان

با حضور نایب ولیعهد و وزیر دفاع ژاپن

سند همکاری دفاعی میان دو کشور به امضا رسید

کشور انجام پذیرفت ، فرصت های تقویت و تحکیم روابط همکاری میان دو کشور به ویژه در زمینه مسائل دفاعی و نظامی را مورد بحث قرار دادند .
همچنین دو طرف آخرین تحولات در منطقه ی خاور میانه را به بررسی گرفتند .
در پایان این دیدار با حضور نایب ولیعهد و وزیر دفاع ژاپن ، سند همکاری دفاعی میان وزارت های دفاع دو کشور امضا گردید .

توکیو - واس :
شاهزاده محمد بن سلمان بن عبدالعزيز نایب ولیعهد معاون دوم رئیس شورای وزیران و وزیر دفاع ، دیروز در توکیو پایتخت ژاپن با خانم اینادا وزیر دفاع این کشور ، دیدار نمودند .
طی مراسم استقبال رسمی از نایب ولیعهد در مقر وزارت دفاع سرود ملی دو کشور نواخته شد .
سپس طرفین طی جلسه ی گفت و گو که با حضور مسئولان دو

دبیرکل برنامه مهمانان خادم حرمین شریفین از قرارگاهای این برنامه دیدار نمود

کرده از داخل وخارج فرش نمود ؛ این چادرها به دو بخش تقسیم می باشد ، بخشی برای مردان ودیگری برای زنان ؛ علاوه بر آن دست شوی و آشپزخانه متکامل را برای مهمانان آماده کرد .

دبیرکل برنامه خادم حرمین شریفین اشاره نمود که این چادرها با سیستم متکامل بر ضد آتشیوزی مجهز شده است ؛ که در نزدیکی پل جمرات موقعیت دارد ؛ ونیز دارای بوفیه باز در طول ۲۴ ساعت برای مهمانان خادم حرمین شریفین است .

وی افزود : کمیته مشاعر این برنامه همه کارهای موکل به خود را در منطقه مشاعر مقدسه با همکاری وهماهنگی همه کمیته های این برنامه به وجه احسن انجام داد ، ومسکن مهمانان خادم حرمین شریفین در منا و عرفات را قبل از رسیدن مهمانان به انجا آماده کرده است .

استاد عبدالله بن مدلج افزود : کارهای این کمیته در مشعر عرفات از اوایل ماه آغاز گردید ، درحالیکه مسکن را از سوی امارت منطقه مکه ی مکرمه تسلیم شده چادرها را نصب

منطقه کدی وثروات قریش در منطقه بطحاء قریش علاوه بر محل سکونت مهمانان در مشعر عرفات ومنا بود که دکتور زید الدکان وتعداد از مسئولین این برنامه وی را همراهی میکردند . سپس از محل سکونت مهمانان فلسطینی این برنامه در مکه ی مکرمه دیدار نمود .

استاد عبدالله بن مدلج در پایان دیدار خود گفت : کمیته های کاری این برنامه آمادگیی خود برای تقدیم خدمات به مهمانان خادم حرمین شریفین را اعلام نمود .

ریاض - واس : استاد عبدالله بن مدلج المدلج دبیرکل برنامه مهمانان خادم حرمین شریفین برای حج وعمره از قرارگاهای مهمانان برنامه خادم حرمین شریفین ملک سلمان بن عبدالعزيز ال سعود برای حج امسال ۱۴۳۷ هـ در مکه ی مکرمه دیدار نمود .

تعداد مهمانان خادم حرمین شریفین برای حج امسال به ۲۴۰۰ حاجی زن ومرد از ۶۰ کشور جهان رسید . این دیدار شامل محل سکونت مهمانان در هتل دار البیضا واقع در

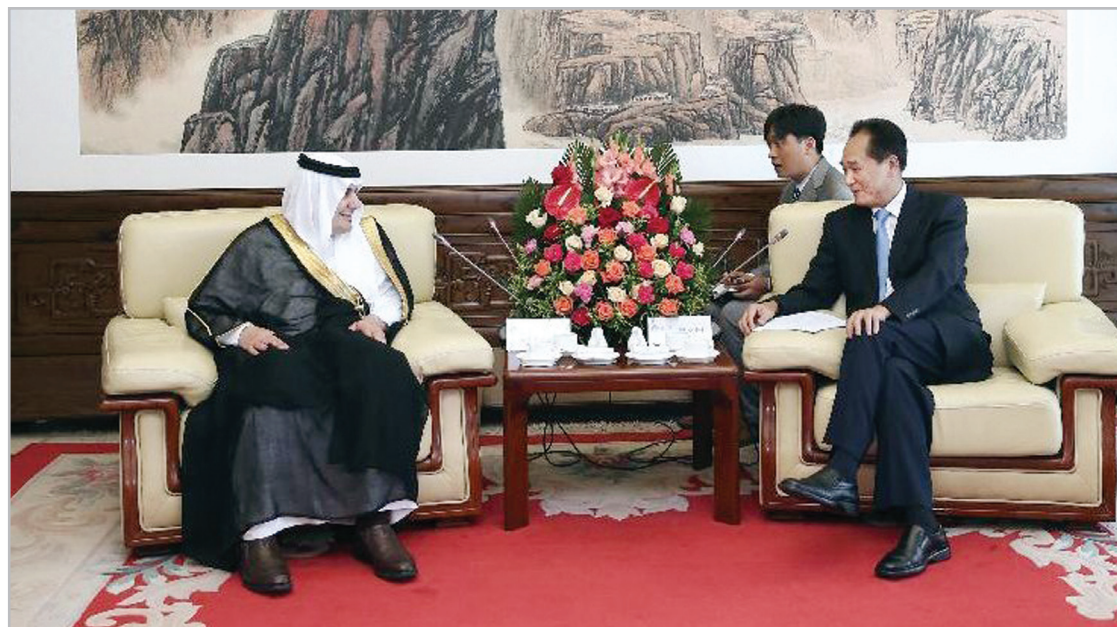
وصول دومین گروه از حاجیان عراقی از مرز زمینی عرعر

عرعر - واس : دومین گروه از حاجیان عراقی به تعداد ۱۰۰۰ نفر سوار بر ۴۵ اتوبوس از مرز زمینی عرعر برای ادای مناسک حج امسال ۱۴۳۷ هـ وارد عربستان سعودی شدند .

این حاجیان به محض ورود به مرز عربستان سعودی از کلیهی خدمات گمرکی و اداری گذرنامه و خدمات بهداشت و درمان در بیمارستان موسمی مرز عرعر و دیگر مراکز درمانی که حکومت خادم حرمین شریفین ملک سلمان بن عبدالعزيز آل سعود-حفظه الله- فراهم کرده است بهره مند شدند، خدماتی که با پیگیری مستمر شاهزاده دکتور مشعل بن عبدالله بن عبدالعزيز بن مساعد امیر منطقه ی شمالی و رئیس کمیته ی حج منطقه ارائه می شود. همچنین حاجیان عراقی از حکومت عربستان سعودی بابت ارائه ی تسهیلات وخدمات ویژه در مرز زمینی عرعر تشکر و قدردانی کردند.

دکتر عادل طریفی: عربستان تلاش می‌کند در اجلاس گروه ۲۰ نقش اساسی داشته باشد

پکن - واس: دکتر عادل طریفی وزیر فرهنگ و اطلاع رسانی کشورمان گفت: با توجه به تدابیری که کشور چین بعنوان میزبان این اجلاس اندیشیده امید می‌رود این اجلاس موفقیت آمیز باشد.

ایشان افزود: ما در اجلاس سه نشست اساسی خواهیم داشت، همچنین نشست پایانی که به مشکلات جهان از جمله معضل بیکاری و فقر و مبارزه با تروریسم که مورد توجه عربستان و چین هستند خواهد پرداخت.

وزیر فرهنگ و اطلاع رسانی در گفتگو با خبرگزاری شینخو چین ابراز داشت: عربستان سعودی تنها بعنوان عضوی در گروه ۲۰ در این اجلاس مشارکت نمی‌کند، بلکه تلاش می‌کند تا نقش اساسی در رشد اقتصاد جهانی ایفا کند، و چشم انداز ۲۰۳۰ سعودی نیز که از سوی شورای اقتصاد و توسعه مطرح شد و به امضای شورای وزیران رسید در همین زمینه بوده است.

استفاده کند. اما در مورد هنر در ۲۰۳۰ عربستان است. ایشان تأکید کرد: عربستان سعودی تلاش می‌کند ضمن انتقال تکنولوژی چین در بخش صنعت، از تجارب چین در مسائل زیربنایی رسانه‌ای در سعودی خواهیم بود.

ایشان تأکید کرد: عربستان سعودی تلاش می‌کند ضمن انتقال تکنولوژی چین در بخش صنعت، از تجارب چین در مسائل زیربنایی رسانه‌ای در سعودی خواهیم بود.

آقای طریفی گفت: از آنجایی که چین از بزرگترین شرکای عربستان در جهان محسوب می‌شود ابتکار راه مطرح شده از سوی این کشور یکی از محورهای اساسی در چشم انداز

سخن البلاد

ارگان‌های خدمت رسانی به زائران و حالت آماده باش

در این روزها که کاروان‌های زائران سرزمین وحی یکی در پی دیگری از راه‌های مختلف هوایی، زمینی و دریایی وارد شهرهای مکه مکرمه و مدینه منوره میشوند ارگان‌های مختلف دولتی عربستان سعودی تمام نیروی کاری‌شان را جهت فراهم‌آوری بالاترین حد خدمت رسانی برای استقبال از حجاج بیت الله الحرام بسیج و بحالت آماده باش قرار داده‌اند.

در این میان وزارت بهداشت عربستان سعودی با بیش از ۱۲ هزار کادر صحنی که شامل پزشکان و پرستاران زن و مرد میشوند، برای ارائه خدمات بهداشتی همه‌جانبه به زائران گرمی درحالت آماده باش قرار دارد، این کادرها درهماهنگی و همکاری با هیئت‌های اعزامی بهداشتی بعثه‌های حج کشورهای مختلف از همان لحظات وصول حجاج به مناطق حج تا حین برگشت آنها به کشورهایشان خدمات مطلوب بهداشتی را تقدیم میکنند.

از جانی دیگر دیده میشود که نیروهای دفاع شهری با آمادگی تمام نفراتی و تجهیزات خویشتن در حال کاملاً آماده باش برای شتافتن به یاری حجاج قرار دارند. اما وزارت حج و کلیه منسوبین آن بصورت کامل آماده تقدیم هرنوع کمک به حجاج بوده و لحظه به لحظه امور حجاج را از طرق مختلف چون مؤسسات طوافه، الأداء ودفاتر رمازمه پیگیری میکند.

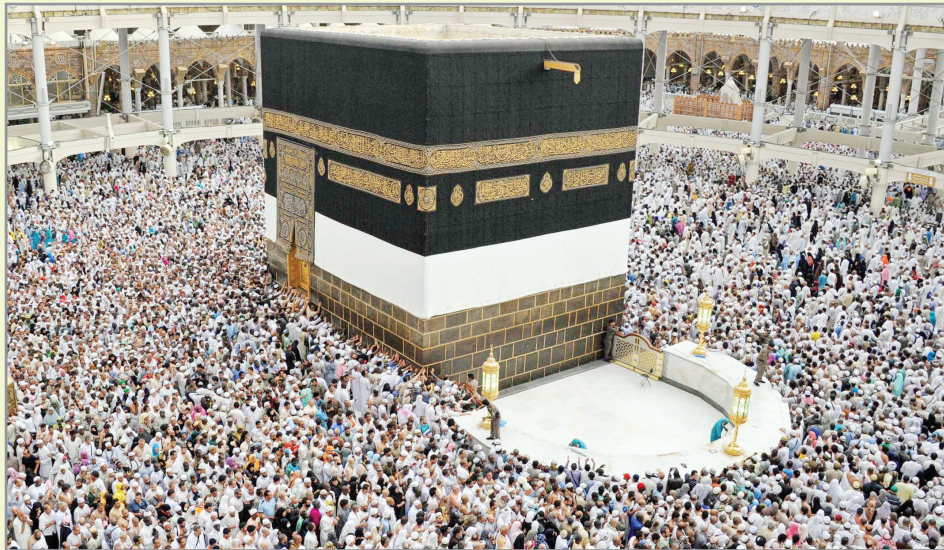
بکارگیری ۱۳ هزار کارگر برای نظافت مکه و مشاعر در ایام حج

۵۰۰ دستگاه از آنها برای مشاعر مقدس بکار گرفته می‌شود که برخی از این دستگاه‌ها با انرژی خورشیدی کار می‌کنند. این مقام سعودی اضافه کرد: ۱۳۱ مخزن جمع‌آوری زباله به ظرفیت ۱۴ هزار تن برای نظافت مکه و مشاعر بکار گرفته شده همچنین ۴ هزار مخزن ۲۴۰ لیتری زباله در مشاعر مقدس نصب شده است. وی همچنین اعلام کرد: تعدادی خودرو و موتور سیکلت سازگار با محیط زیست و ویژه در مناطق پرجمعیت مشاعر برای نظافت در ایام تشریق بکار گرفته خواهد شد.

مکه مکرمه: وزیر امور شهرداری و روستاها، جزئیاتی از نحوه نظافت شهر مکه و مشاعر در ایام حج را شرح داد. وزیر امور شهرداری‌های عربستان اعلام کرد: ۱۳ هزار کارگر نظافتچی شامل ۷ هزار نفر در مکه و ۶ هزار نفر برای نظافت مشاعر مقدس در ایام حج بکار گرفته شده‌اند. بر اساس این خبر مسجدالحرام به ۲ هزار دستگاه ماشین آلات و تجهیزات مربوط به نظافت مجهز شده همچنین ۱۱۰۰ دستگاه فشرده سازی زباله برای مکه و مشاعر تهیه شده که

امام و خطیب مسجد الحرام بر شماست تا هیبت مشاعر را احساس نموده به نظام ورهنمودهای ک

فضیلت مآب شیخ- د- ماهر المعیقلی امام و خطیب مسجدالحرام خطبه جمعه را خطاب به حجاج بیت الله الحرام و مسلمانان در مورد حجة الوداع پیامبر اختصاص داده چنین آغاز نمود: شکر و سپاس الله ایرا که خانه (کعبه) را محل بازگشت، و (جای) امنی برای مردم قرار داد و گواهی می دهد که نیست الهی به جز الله یگانه که شریکی ندارد اوراست نامهای نیکوترین وصفات اعلاترین و گواهی می دهد که محمد بنده و فرستاده اوست ، پاکترین کسی که نماز و روزه و حج کرده بود، خداوند اورا در پیشآمد قیامت چون مژده دهنده و بیمگر ودعوت کننده ی به اجازت او و چراغی نور افشانی مبعوث ساخت ، ایشان امانت را ادا نموده رسالت را تبلیغ و امت را نصیحت کرده مارا در حجت و دلیل آشکار که شب آن مثل روزش است باقی گذاشت ، درود و رحمت و برکات الله براو برآل و اصحابش و همسرانش و کسی که به نیکی به آنان پیرو شده تا به روز قیامت و سلامی بسیاری باد.

اما بعد: ای جماعت مسلمانان!

تقوای الله را به حقیقت پیشه کنید و اورا به نعمتهای که حساب و شمار ندارد شکرگزار باشید . ای امت اسلام ای حاجیان خانه باحرمات الله! در سال دهم هجرت نبوی برای مردم اعلان شد که پیامبر همین سال اراده حج بیت الله را دارند، پس (از این خبر) به طرف مدینه مردمانی زیادی رهسپار شده هر کی می خواست به پیامبر در منسک حج اقتدا نماید و به مثل او عمل کند و پیامبر این مطلب را تأکید کرده در روز قربانی می گفتند:

« باید هر یکی شما مناسک حج خودرا از من بیاموزد سپس این که نمی دانم شاید من بعد این حج ، دیگر بار حج ننمایم» به روایت مسلم. در همان سال عمر رسول الله از سن شصت بیشتر بود و با او همه اهل بیتش همسفر بودند که قائم به شؤون آنان و احوال آنان را رعایت نموده در حالی که مهربان و نیکوکار رحمگر و احسانگر بود نیز به مردم احکام مناسکشان را تعلیم داده نادانان ایشان را فقه دین می داد. حاجیان خانه الله! آیا می دانید در حج وداع چه بسا آموختنیها و عبرتها و پندهای فصیح و واقعه های مجلی بود؟

در آن مقام پیامبر کوشش به خرج میدادند تا اخلاص را بیان کنند پس می فرمودند: «بار الهی (از ما حجی را قبول نما که) در آن نه ریا و نه سمعه باشد» به روایت ابن ماجه. پیامبر به توحید صوت خودرا بلند (یعنی اهلال) نموده و

تلبیه می گفت : « لبیک اللهم لبیک، لبیک لا شریک لک لبیک ، إن الحمد والنعمه لک والملك لا شریک لک» — معبود من قائم هستم به طاعت تو قائم هستم، هرآینه ستایش نعمت و پادشاهی لائق توست همتا و شریکی نداری « این همان تلبیه پیامبر است که آن را ملازمت می کرد، و اهلال این خود- صدا بلند کردن به توحید و یکتاپرستی است، و آن شعار حاجی است که غیر الله را دعا نکند و غیر اورا عبادت نه کند ، پس ای بندگان الله ، موسم حج مکان بلند نمودن شعارهای نژاد پرستی و برای دعوتهای سیاسی نیست ، پس طواف گرد خانه کعبه و سنگ اندازی (در جمرات) و ایستادن به عرفه و سپری کردن شب در مزدلفه و سعی بین صفا و مروه برای چیزی مشروع نه بوده، مگر برای ذکر الله مشروع گردیده است. (بگو: «بی گمان نمازم، و عبادت (وقربانی) من، وزندگی ومرگ من، همه برای خداوند پروردگار جهانیان است. شریکی برای او نیست، وبه این مأمور شده ام، ومن نخستین مسلمانم».)

همچنان پیامبر در حجة الوداع برای آموزانیدن مردم امر دینشان را و بیم دادن ایشان از زیاده روی و غلو در دین کوشش می کرد ، در سنن ابن ماجه از حدیث ابن عباس رضی الله عنهما ثابت است که پیامبر در صبح روز عقبه می گفت: « ای مردم از زیاده روی و غلو در دین دوری جوید پس هرآینه کسانی که پیش از شما بودند آنان را غلو در دین هلاک ساخته بود»

ای بندگان الله — غلو و زیاده روی در دین ، برابر است که آن در اعتقاد یا قول یا در عمل باشد بکلی مذمت شده است، به سبب این

غلو بود که (در گذشت تاریخ) خونهای بی گناه ریخته بر مال و آبروی مردم تجاوز شده است. به تحقیق پیامبر این امر را در حجة الوداع بزرگ شماریده بودند ، در صحیحین از حدیث ابو بکر آمده است که گفت ، پیامبر در روز قربانی به خطبه برخاسته گفت: « آیا می دانید که این چه روزی است؟» گفتیم : الله ورسولش داناترند! سپس سکوت کرد حتی این که گمان کردیم که آن را به غیر اسمش نام خواهد نهاد، گفت: «آیا این روز روز قربانی نیست؟» گفتیم: بلی روز قربانی است امروز، پیامبر گفت: « این ماه کدام است؟» گفتیم : الله ورسولش داناترند، سپس سکوت کرد حتی این که گمان کردیم که آن را به غیر اسمش نام خواهد برد ، پس گفت: « آیا ماه ذی الحجه نیست؟» گفتیم بلی ، گفت: « چه سرزمین است اینجا؟» گفتیم : الله ورسولش داناترند، سپس سکوت کرد حتی این که گمان کردیم که آن را به غیر اسمش نام خواهد برد ، گفت : «آیا این سرزمین بلد الحرام نیست؟» گفتیم: بلی ، گفت: « هرآینه ریختن خون و غارت مال شما برای همدیگرتان حرام است، به مانند این روز و این ماه و این سرزمین، شما تا به روزی که به پروردگارتان ملاقی خواهید گشت حرام است ، آگاه باشید آیا من بلاغ خودرا رسانیدم؟» گفتند : آری ، گفت: «بار الهی خودت شاهد باش، پس البته حاضر شما غائب را برساند، پس بسا وقتی است بلاغ شده از شنونده، شنونده تر است ، پس بعد از مرگ من به کفر بر مگردید در حالی که یکی گردن دیگرتانرا شمشیر بزند».

ای گروه مسلمانان!

در ایام حج مبارک در حالی که مردم در

یک جای هستند و زبانهایشان به ذکر معبودی یکتا مداومت می کرد پیامبر در میانه روزهای تشریق در بین آنان برای خطبه برخاست تا معنای برابری حقیقی را تأکید بسازد و از دوش آنان دعوی جاهلیت را برگیرد سپس گفت: «ای مردم آگاه باشید که پروردگارتان یکتاست و روزهای شما نیز یکتاست آگاه باشید که برای عربی بر بالای عجمی و برای عجمی بر عربی و نه سرخپوستی بر سیاهپوست و نه سیاه پوستی بر سرخ پوست فضلی نیست مگر به تقوای و ترس الله، آیا بلاغ نمودم ؟» گفتند: رسول الله بلاغ را رسانید.

به روایت امام احمد.

و از جمله درسهای حج وداع بیان رحمت و مهربانی پیامبر به مردم است که در روز عرفه در حالی که تمامی مردم که نفره- (روز نزول به مزدلفه) می خواستند، پیامبر از عقب خود تعذیب و زدن و آواز شتر را شنید و پس با شلاق خود به آنان اشاره نموده گفت: « ای مردم آرامش را رعایت نمایید پس هرآینه خوبی در شتاب نیست» به روایت امام بخاری - یعنی : نیکوئی با شتاب حاصل نه گردد. پیامبر فرمود: « ای مردم یکی از شما دیگری را بقتل نرساند و چون جمرات را سنگ زدید پس به مانند خذف - دانه سنگ ریزه بزنید» به روایت ابو دود.

زمانی بود که پیامبر عمر را دید که در نزد حجر الاسود با مردم مزاحم است ، گفت: «ای عمر ! تو مردی توانایی هستی نزد حجر الاسود مزاحمت مکن تا ناتوان را آزار ندهی ، اگر فراخی یافتی سنگ را دست بکن و اگر نیافتی آن را روبرو شده تهلیل و تکبیر بگو» به روایت امام احمد.

پس شایسته است برای حاجیان خانه محترم الله از فرمایش پیامبرشان پیروی کنند: آرام و آهسته و نرمخوی و مهربان باشند. و در صحیح امام مسلم پیامبر فرمودند: « هرآینه نرمش در چیزی نه باشد مگر این که اورا زینت دهد و از چیزی برگرفته نه شود مگر این که اورا بی ارزش نماید»

پناه می جویم به سوی الله از شر شیطان رانده شده:

(و (به یاد آور) زمانی را که جای خانه (کعبه) را برای ابراهیم تعیین کردیم؛ (و گفتیم : چیزی را شریک من قرار مده، و خانه ی مرا برای طواف کنندگان و قیام کنندگان و رکوع (و) سجود کنندگان پاک گردان. و در (میان) مردم به حج ندا بده، تا پیاده و (سوار)

حرام خطاب به حجاج :

نه برای منفعت حجاج است پابند شوید و براحت آنان خلل وارد مکنید

بر هر (مركب و) شتر لاغری از هر راه دوری به سوی تو بیایند. تا شاهد منافع (گوناگون) خویش باشند، و در روزهای معین (به هنگام قربانی) نام خدا را بر چهارپایانی که به آنها روزی داده ایم؛ یاد کنند، پس از (گوشت) آن بخورید، و بینوای فقیر را (نیز) اطعام کنید. سپس، باید آلودگیهای شان را بر طرف سازند، و به نذرهای خود وفا کنند، و (برگرد) خانه کهنسال (کعبه) طواف کنند.)

الله بر من و شما در تلاوت قرآن عظیم برکات عطا نماید و من و شما را بر نفعی که در قرآن از آیات و ذکر و حکمت است منتفع سازد، این سخن را گفته و از الله برای خود و شما و یکایک مسلمانان از همه گناهان آمرزش می خواهم پس از او آمرزش گناهان بجوید بی گمان اوست آمرزنده و مهربان!

خطبه دوم:
ستایش الله را حمد و ثنا و شکر الله را شکر و سپاس ،،، و گواهی میدهم که نیست معبودی برحق به جز الله بی شریک و گواهی می دهم که محمد بنده و فرستاده اوست. درود و رحمت الله بر او و بر آل و اصحابش و سلامی نیکو و بسیاری باد.

اما بعد ای جماعت مؤمنان !
از جمله فضل الله برای ما آن است که ما را به روز های دهه ی ذوالحجه رسانید آن روز های که الله به آنها سوگند نموده گفته است: (سوگند به صبح. و به شبهای دهگانه (ذو الحجه).

پروردگار پاک این ایام را به ویژه گیهای زیادی و پاداش مخصوص قرار داده است. در صحیح امام بخاری از حدیث عبد الله بن عباس رضی الله عنهما ثابت است که پیامبر می فرماید: « کدام عمل است که عملش از این روزها بهتر باشد ؟ یعنی : روزهای دهه ی اول ذی الحجه – صحابه گفتند: و نه جهاد در راه الله برابر نیست؟

فرمودند: «و جهاد در راه الله برابر نیست مگر کسی که در راه الله به جهاد بیرون شده جان و مال خود را به خطر گذاشته به هیچ چیزی (از غنایم) بر نه گشته است».

ابن حجر می گوید: (آنچه که ظاهر است و سبب مزیت دهه ی ذی الحجه برای یکجا جمع بودن عبادات اساسی در آن است و آن هم نماز و روزه و صدقه و حج که در غیرش نه آید) نهایت کلامی او.

و در این روزها روزه روز عرفة برای غیر حاج تاکید شده است، هر آینه پیامبر می

فرمایند: «روزه روز عرفه را از الله امید دارم این (به برکت آن) گناهان یک سالی قبل و سالی بعد ش را می بخشد» به روایت امام مسلم.

پس هر کسی میخواد که قربانی بکند باید موی سر خود و ناخنهایش را از آغاز دیدن ماه ذی الحجه تا وقتی قربانیش بگذارد ، دلیل بر این عمل در روایت امام مسلم از حدیث ام سلمه رضی الله عنها و ارضاها آمده است که پیامبر می گویند: «چون ماه ذی الحجه را دیدید و یکی از شما می خواهد که قربانی نماید پس برایش بگویند ترشیدن موی سر خود و گرفتن ناخنهایش اجتناب ورزد».

ای جماعت مؤمنان : بی شک از جمله اعمال صالحه پرآرزش در این ایام خدمت حاجیان خانه الله است پس (در این کار نمونه) رسول الله بودند که در روز عید قربان هنگامی که فرزندان عمویشان را دیدند که به سیراب نمودن حجاج از آب زمزم مشغول بودند برایشان گفتند: «عمل کنید پس شما بر عمل نیک روانید ، اگر ناخوشی چیره گشتن مردم شمارا نمی بود از شتر خود پایان گشته ریسمان را بر این می گذاشتیم» یعنی : کتف مبارکش ، و پیامبر به کتف خود اشاره نمودند. به روایت امام بخاری . ای بندگان الله ! پس خدمت مهمانان پروردگار رحمن دلیل بر شرف اختیار و بزرگی برگزینش می باشد، و هر آینه الله متعال به این سرزمین حرمین مملکت عربستان سعودی را به این شرف اختصاص داده است که در برابر این عمل از جمله آماده ساختن مشاعر و بازسازی مسجد الحرام بهترین پایداری را نموده اند تا حاجیان مناسک خود را در امن و امان و راحت و آرامی کامل سازند.

پس هر کسی که در خدمت مهمانان پروردگار رحمن عمل می کند الله متعال برایش جائزه نیک و برکت و توفیق و یاری و راستکاری عطا فرماید.

پس بدانید که الله متعال شمارا به کاری مکرمی امر نموده است که خود به آن آغاز کرده است، سپس خداوند عزتمندتر از هر گوینده می فرماید: (بی گمان الله و فرشتگانش بر پیامبر درود می فرستند؛ ای کسانی که ایمان آورده اید! بر او درود فرستید، و سلام بگویند، سلامی نیکو).

بار الهی درود رحمت بفرست بر محمد و بر آل محمد چنانکه درود و رحمت نمودی بر ابراهیم و بر آل ابراهیم هر آینه تو صاحب ستایش و مجد هستی .. بار الهی برکات بده بر محمد و آل محمد چه گونه که برکات عطا نمودی بر ابراهیم و بر آل ابراهیم هر آینه تو صاحب ستایش و مجد هستی ..

بار الهی از خلفای راشدین : ابو بکر و عمر و عثمان و علی و سائر صحابگان و تابعین و هر کسی از پیروان راستین آنان تا روز رستاخیز راضی باش و از ما نیز همراه آنان با بخشش و کرم و سخاوت ای مهربانترین مهربانان راضی باش!!

اللهم صلّ علی محمد و علی آل محمد، كما صلیت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم، إنک حمید مجید، اللهم بارک علی محمد و علی آل محمد، كما بارکت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم، إنک حمید مجید، وارض اللهم عن الخلفاء الراشدين: أبي بکر، و عمر، و عثمان، و علی، و عن سائر الصحابة و التابعین، و من تبعهم بإحسان إلى يوم الدين، و عنا معهم بعفوک و کرمک و جودک یا أرحم الراحمین.

بار الهی !!
اسلام و مسلمانان را عزت بده، اسلام و مسلمانان را عزت بده و قلمروی اسلام را حمایت نما و این سرزمین و نیز همه سرزمین های مسلمانان را در امن و آرامی و فراخ نگاه دار!!

اللهم أعز الإسلام والمسلمين، اللهم أعز الإسلام والمسلمين، واحم حوزة الدين، واجعل هذا البلد آمناً مطمئناً رخاءً وسائراً بلاد المسلمين. بار الهی ای پروردگار زنده و قائم به هستی خود به رحمتت فریادرسی داریم همه حال ما را به صلاح بیاور و به یک گردش چشم ما را به خودمان وا نگذار !!

اللهم یا حي یا قیوم، برحمتک نستغیث، أصلح لنا شأننا كله، ولا تكلنا إلى أنفسنا طرفة عين. بار

الهی !! غمی مسلمانان غمزده را کنشایش نما و اندوه اندوهمندان را برطرف بساز و قرضداران را ادا بنما و مریضان ما و مسلمانان را شفا عطا بکن!!

اللهم فرّج همّ المهمومين من المسلمين، ونفس كرب المكروبين، واقض الدين عن المدنيين، واشف مرضانا ومرضی المسلمین. خداوندا احوال جمیع مسلمانان را با رحمتت ای مهربان ترین مهربانان به صلاح و رستگاری بیاور!!

اللهم اصلح أحوال المسلمين في كل مكان برحمتک یا ارحم الراحمین. اللهم وفق إمامنا بتوفيقك، وأيده بتأييدك، واجزه خير الجزاء عن الإسلام والمسلمين یا رب العالمین اللهم وفق جمیع ولاة أمور المسلمین لما تحبه وترضاه.

بار الهی! سرور ما را به توفیق خود موفق بساز و با یاری خاص خود او را یاور باش و او را از نام اسلام و مسلمانان بهترین جائزه را برایش عطا بنمای پروردگار عالمیان!

بار الهی ! همه سروران مسلمانان را در هر امری که رضا و محبت توست موفق بساز! اللهم من أرادنا وبلادنا وأمننا ورجال أمننا بسوء فاجعل تدبيره تدميراً عليه، اللهم إنا ندرأ بك في نحورهم، ونعوذ بك من شرورهم.

خداوند! هر کسی بر ما و دیار و امنیت ما و کارگران امنیت ما اراده بدی میکند بداندیشی او را ویرانی و خرابی خود او بگردان بالهی ما تو را در نابودی آنان واگذار می نمایم و از شر آنان به سوی تو پناه می جویم!!

بار الهی سربرازان سرحدنشین ما را که در سرحدات سرزمین ما در حمایت می باشند بر ضد دشمن خودت و دمنشان نصرتشان بدیه !! اللهم انصر جنودنا المُرابطین علی حدود بلادنا، اللهم انصرهم علی عدوک و عدوهم.

خداوند! حاجیان خانه محترم خودت را توفیق بدیه و حج و جمیع اعمالشان را به رحمتت قبول فرما!!

اللهم وفق حجاج بيت الحرام، و تقبل منهم حجهم وسائر أعمالهم، برحمتک یا ارحم الراحمین.

(سبحان ربك رب العزة عما يصفون، و سلام علی المرسلین، والحمد لله رب العالمین). پاک و منزّه است پروردگار تو، پروردگار عزت، از آنچه (مشركان) توصیف می کنند. و سلام، بر رسولان و سپاس و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

راهنمای حج و عمره

اعمال روز ۱۰ ذی حجه (روز عید)

روز دهم ذی حجه، روز عید مسلمانان در تمامی دنیای اسلام است، با سرور و مسرت و خوشحالی آنرا استقبال میکنند، و آن روز حج اکبر است، چون بسیاری از اعمال حج در آن رخ میدهد مانند: رمی، ذبح هدی، تراشیدن سر، طواف کعبه، و سعی بین صفا و مروه.

برادر حاج! هرگاه صبح روز عید به منی رسیدی چهار عمل انجام می‌دهی که عبارتند از:

۱- بسوی جمره العقبة كه آخرین جمره بطرف مكّه است رفته، و در آنجا تلبیه را قطع كرده، و منی را در دست راست خود قرار ده، و قبله را در دست چپ، و جمره را مقابل خود و آنرا با هفت سنگریزه پشت سر هم رمی كرده، و با پرتاب هر سنگریزه تكبیر بگو.

و این تنها جمره‌ای است که روز عید
رمی میشود، اما بقیه روزها رمی جمره‌ها
بعد از زوال آفتاب خواهد بود.

و جایز نیست که بیشتر و یا کمتر از هفت سنگریزه جمره را رمی کنی، و از غلو بر حذر باش، چون بعضی از حجاج با سنگ‌های بزرگ، با کفش و غیره آن را رمی می‌کنند، و از مزاحمت، و زد و خورد، و آزار و اذیت برادران مسلمان برای رمی جمره بر حذر باش، چون خداوند عبادت و طاعت خود را با اذیت و آزار برادران مسلمان قرار نداده است.

و از افعالی که بعضی مردم انجام می‌دهند بر حذر باش، آنهم اینکه یکبار همهٔ سنگریزه‌ها را یک‌دفعه پرتاب میکنند، و هر کس اینکار را کرد مانند این است که فقط يك سنگریزه پرتاب کرده است، و باید سنگریزه‌های اطراف خود را جمع کرده و بقیهٔ هفت بار را تکمیل کند، و همچنین کسی که چیزی از سنگریزه‌ها را گم کرد از اطراف خود سنگریزه را جمع می‌کند، اگر هم نزدیک جمرها باشد.

و همچنین از افعال بعضی از مردم نیز بر حذر باش، که هنگام پرتاب کردن سنگریزه بسوی جمره‌ها صدای خود را بلند کرده و فحش و دشنام می‌دهند معتقدند که شیطان را رمی می‌کنند، و این اعتقاد باطل است، زیرا جمرات بایستی با فروتنی و آرامش و با ذکر خدا و دعا پرتاب شوند، و خداوند رمی جمرات را برای برپا داشتن ذکر و یاد خود شرع

نموده است.

باید حاج در پرتاب جمرات مواظب باشد چون بعضی از حجاج ستون را رمی می‌کنند، در حالیکه بایستی سنگریزه‌ها در حوض بیفتند، چون ممکن است در حال پرتاب ستون، سنگریزه خارج از حوض بیفتد که این از اشتباهات حجاج بشمار می‌رود، و مقصود از پرتاب کردن، افتادن سنگریزه‌ها در حوض است، نه خوردن و اصابت کردن آنها به ستون.

۲- اگر از رمی جمره فارغ شدی، و حج متمتع و یا قارن بودی، هدی را ذبح کن، و از آن گوشت بخور و به فقراء صدقه کن، و به کسانی که دوست داری هدیه کن، حال چه ذبح در منی باشد که بهتر است، یا در مکه باشد، و خارج از حدود (مرز) مکه ذبح نمی‌شود.

۳- و هرگاه از ذبح هدی فارغ شدی، موی سر خود را کوتاه کن و بهتر این است که آنرا با تیغ بزنی، چون رسول الله ص برای کسیکه موی خود را تیغ میزند سه بار دعای مغفرت کردند، و فرمودند: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ ثُمَّ دَعَا لِمُقَصِّرِينَ مَرَّةً وَاحِدَةً».

«پروردگارا! خلق کنندگان (کسانی که موی سر را تیغ می‌زنند) مورد بخشش قرار بده، و سه بار آنرا تکرار کرد، سپس برای کسانی که موی سر را کوتاه می‌کنند یکبار دعا کرد».

وزن از هر زلفه خود به اندازه یک بند انگشت موی خود را کوتاه می‌کند.

برادر حاج! اگر جمرة العقبة رمی کردی، و موی سر را تیغ زده و یا کوتاه نمودی، همه چیز بر تو حلال خواهد شد، مگر نزدیکی با زن، و اینرا تحلل اول می‌نامند. و در اینحال سنت است که خود را تمیز کرده و عطر زده و بهترین لباس‌هایت را بپوشی.

۴- برادر حاج! هرگاه از رمی جمره و ذبح هدی، و تیغ زدن سر و یا کوتاه کردن آن فارغ شدی بسوی مکه رفته و طواف کن که آنرا طواف الإفاضه و یا طواف زیارت گویند، و صفت آن همانند طواف عمره و یا طواف قدوم که قبلاً ذکر شد می‌باشد، ولی در آن الرمل (یعنی کمی دویدن با نزدیکی پاها)، و اضطباع وجود ندارد، و طواف می‌کنی در حالیکه با وضو هستی و لباس خود را پوشیده‌ای، و هنگامی که از طواف فارغ شدی اگر

امكان پذير بود پشت مقام ابراهيم - دو ركعت نماز بخوان، در حاليكه در اين وقت بر حاج مشكل است كه پشت مقام ابراهيم - نماز بخواند، آنهم بسبب شلوغی و ازدحام شديد، پس بهتر است كه از مقام دور شود تا نه به مردم اذيت رساند، و نه مردم او را اذيت و آزار دهند، و از آب زمزم بنوش همچنانكه قبلاً ذكر كرديم، سپس بسوی كوه صفا رفته و هفت بار بين صفا و مروه سعی كن، چنانكه در صفت عمره گذشت، و اين سعی بر شخص متمتع واجب است، چون سعی اول او برای عمره بود، و اين سعی برای حج اوست. ولی بر شخص قارن و مفرد، فقط يك سعی واجب است، پس اگر در طواف قنوم سعی کرده است برای او از سعی اضافه كافی است و لازم نیست دوباره سعی كند، و اگر قارن و مفرد در قنوم خود سعی نكرده سعی بر ایشان واجب می شود.

جایز است که طواف إفاضه را يك و يا دو روز به تاخير اندازی، يا اينكه آنرا در پايان مناسك حج و هنگام خروج از مكه با طواف وداع انجام دهی، و يك سعی انجام می شود.

مؤسان

صوت الحجاز : در ۲۷/ ۱۱/ ۱۳۵۰ هـ ق = اوریل ۱۹۳۲ م

محمد صالح نصیف

از ۱/ ۴/ ۱۳۶۵ هـ ق = ۴/ ۳/ ۱۹۴۶ م بنام البلاذ السعودیه انتشار یافت

شرکت عربی

در ۱۶/ ۷/ ۱۳۷۸ هـ ق = ۲۶/ ۱/ ۱۹۵۹ م
البلاذ السعودیه / عرفات با هم مدغم شده بنام البلاذ

شرکت عربی حسن عبدالصی قزار

رئیس شورای اداره

احمد محمد بادیب

مدیر کل بنگاه البلاذ

عبدالحفیظ عبدالعزیز قاری

نامه ها عنوانی اداره

جده / خیابان الصحافة

تلفن ۶۷۱۱۰۰۰

فکس آگهی ۶۷۱۶۲۴۱

اوقات نماز

شهر	فجر	طلوع	ظهر	عصر	مغرب	عشاء
مکه مکرمه	۴:۴۶	۶:۰۴	۱۲:۲۰	۳:۴۵	۶:۳۸	۸:۰۸
مدینه منوره	۴:۴۲	۶:۰۲	۱۲:۲۱	۳:۴۹	۶:۲۷	۸:۰۷
جدة	۴:۴۸	۶:۰۶	۱۲:۱۳	۳:۴۸	۶:۴۰	۸:۱۰

نرخ ارزها در برابر ریال سعودی

ارز	بهاء	ارز	بهاء
یورو	۴,۱۹	ریال قطري	۱.۰۳
دلار امریکا	۳.۷۵	درهم مغربي	۰.۳۸
جنيه استرليني	۴,۹۷	لیره سوري	۰.۰۱۷۴
درهم اماراتي	۱.۰۲	ریال يمني	۰.۰۱۵۰
دينار كويتي	۱۲,۴۰	ریال ایرانی	۰.۰۰۸۲۴
دينار بحريني	۹,۹۴	لیره لبناني	۰.۰۰۲۴
دينار أردني	۵,۲۹	افغانی	۰.۰۵۶

البلاذ

نخستین روزنامه سعودی که در سال ۱۳۵۰ هـ ق تأسیس گردیده است

Email: albiladjeddah@hotmail.com

از سوی بنگاه انتشارات البلاذ بچاپ میرسد

سر دبیر

علي محمد حسون

معاون

ناصر عبد الرحمن الشهري

دیزاینر

حسن سلیمان محمد سلیمان

نشانی

ص.ب ۷۰۹۵ جلة ۲۱۴۶۲

سترال: ۶۷۱۱۰۰۰

فکس ۶۷۲۰۰۶۲

راهنمای حج و عمره

اعمالی که حاج در روزهای تشریق انجام می دهد

برادر حاج: روزهای تشریق (۱۱، ۱۲، ۱۳) است که روزهای خوردن و آشامیدن و ذکر و یاد خداست و روزه گرفتن در این روزها جایز نیست، مگر برای کسی که هدی پیدا نکرده باشد. در این روزها چیزهایی بر تو واجب می شود که عبارتند از:

۱- سه شب را در منی ماندن، و یا دو شب برای کسیکه عجله داشته باشد، واجب آن است که بیشتر شب را در منی بماند، چه از اول شب، و چه از آخر آن، ولی بهتر آن است که تمامی شب را در منی بماند و از آن خارج نشود، چه در شب و یا در روز، مگر برای غرض معینی مانند طواف و سعی، سپس به جایگاه خود در منی باز گردد.

۲- رمی جمرات سه گانه هر روز بعد از زوال آفتاب، و اما قبل از زوال آفتاب جایز نیست، چون رسول الله ص بعد از زوال رمی کردند، و اگر جایز بود برای آسان بودن به امت خود آنرا قبل از زوال انجام می دادند، و صفت رمی جمره های سه گانه چنین است:

أ - جمره اول را که نزدیک به مسجد (خیف) است شروع کرده و آنرا با هفت سنگریزه پشت سر هم رمی می کند، و با هر رمی دست خود را بلند کرده و تکبیر می گوید، و باید مطمئن شد که سنگریزه در حوض افتاده است، و اگر در حوض نیفتد کافی نیست، سپس بجلو رفته و کمی

برادر حاج! اگر جمره العقبة را رمی کردی، و موی خود را تیغ زده و یا کوتاه کردی، و طواف افاضه را انجام دادی، و سعی برای کسی که سعی بر او واجب است انجام داد، همه چیز حتی زن بر او حلال می شود، و این را تحلل دوم می نامند.

بهتر است که برادر حاج این چهار چیز را بطور ترتیب چنانکه وارد شده انجام دهد، اول رمی جمره العقبة، سپس ذبح هدی، بعد تیغ زدن مو و یا کوتاه کردن آن، سپس طواف، و بعد از آن سعی برای متمتع، و شخص قارن و مفردی که با طواف قدوم سعی نکرده باشد.

این چنین رسول الله ص در حجة الوداع انجام دادند.

ولی اگر چیزی بر چیز دیگر تقدیم و یا تأخیر افتاد هیچ اشکالی ندارد و این شاء الله حج صحیح است. چون یاران از رسول اکرم ص در روز عید پرسش می کردند که تیغ زدن را بر ذبح هدی تقدیم داشته، و یا طواف را بر رمی جمره تقدیم داشته اند... تا آخر و در جواب آنها حضرت ص می فرمودند: «أَفْعَلْ وَلَا حَرَجَ». انجام ده که هیچ اشکالی ندارد، و این بر این دلالت میکند که خداوند بر بندگانش آسان می گیرد، و نشانه رحمت و شفقت اوست.

خدایا سپاس برای تو است که آسان گردانیدی و راه را بر بندگان آشکار نمودی.

تلفنهای حالات اضطراری

۹۹۹	پلیس
۹۹۳	حوادث ترافیکی
۹۹۸	آتش نشانی
۹۹۶	امنیت راه ها
۹۹۵	مبارزه با مواد مخدر
۹۰۵	اطلاعات مخابرات
۹۰۴	اصلاح خط تلفن
۹۰۷	مرکز خدماتی تلفنهای ثابت
۹۰۲	مرکز خدماتی تلفنهای همراه

کد های تلفنی جهان

افغانستان	۰۰۹۳
اردن	۰۰۹۶۲
امارت عربی	۰۰۹۷۱
ایران	۰۰۹۸
بحرین	۰۰۹۷۳
پاکستان	۰۰۹۲
الجزائر	۰۰۲۱۳

از شلوغی دور شده، و رو به قبله کرده و دستها را بلند کرده و از خیر و خوبی دنیا و آخرت از خداوند طلب می کند و بسیار دعا می کند.

ب - سپس به جمره وسطی (میانة) رفته و با هفت سنگریزه پشت سر هم آنرا رمی می کند، و با هر پرتابی تکبیر گفته، سپس کمی از شلوغی دور شده، رو به قبله کرده و دست خود را بلند کرده و بسیار دعا می کند.

ج - سپس بسوی جمره العقبة رفته و آنرا با هفت سنگریزه پشت سر هم رمی کرده، و با هر پرتابی تکبیر می گوید، ولی بعد از آن در اینجا دعائی نیست، و باید بعد از آن بسوی محل اقامت رفت تا روز دیگر. سپس باید در روز (۱۲) بعد از زوال آفتاب چنانکه در روز اول انجام شد جمره های سه گانه را رمی کرد.

پس اگر حاج عجله ای داشته باشد قبل از غروب آفتاب روز (۱۲) از منی بسوی مکه متوجه می شود تا طواف وداع را انجام دهد، و اگر خواست که تأخیر کند، در شب (۱۳) در منی مانده و بعد از زوال آفتاب جمره های سه گانه را چنانکه گذشت رمی می کند.

برادر حاج! سنت است که در این روزها بعد از نمازهای فرض تکبیر گفت و ذکر و یاد خدا را بسیار کرد، شب و روز و هنگام ذبح هدی، و خوردن، و رمی جمره ها، و در همه حال.

آموزش حج و عمره (همراه با عکس)

- ❌ برای مُحرم جایز نیست با زنی ازدواج کند، یا عقد نکاح کسی را ببندد، و همچنین آمیزش با زنان برایش جایز نیست، چنان که عثمان رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت می کند که فرمود:
مُحرم زنی را به نکاح خود یا کسی دیگر در نیاورد، و از زنی خواستگاری نکند مسلم.
- ❌ زن وقتی احرام می بندد جایز نیست دستکش به دست نماید، همچنین نباید چهره اش را با نقاب بپوشاند، اما اگر در معرض دید نامحرمان قرار داشت باید در آن وقت با روسری و امثال آن چهره اش را بپوشاند، همانطور که وقتی در احرام نیست باید چهره اش را از نامحرمان بپوشاند.
- ❌ برای هیچ مسلمانی خواه در احرام باشد و خواه در غیر احرام، جایز نیست که طلا و دیگر اشیایی که در سرزمین حرم گم شده، بردارد مگر اینکه به قصد اعلام بردارد.
- ❌ برای هر مسلمانی خواه در احرام و خواه در غیر احرام، زن باشد یا مرد، جایز نیست که در حدود حرم اقدام به صید شکار نماید، یا آنرا رم بدهد، یا به کس دیگری، جهت شکار کمک نماید، و برای مُحرم این کار نه در حدود حرم، و نه در خارج از حدود حرم جایز نیست.
- ❌ برای هر مسلمانی خواه در احرام باشد، و خواه در احرام نباشد، قطع کردن درختان و علف های سبزی که در حدود حرم به صورت طبیعی رویده اند جایز نیست.

اموری که انجام آن برای حاجی و عمره گذار حرام است

- ❌ برداشتن مو و گرفتن ناخن، اما اگر به خودی خود بیافتد، یا فرد مُحرم از روی فراموشی یا به علت ندانستن، مو یا ناخن را کوتاه کند، اشکالی ندارد، و بر او چیزی لازم نمی شود.
- ❌ برای مُحرم استفاده از خوشبویی و معطر کردن بدن و لباس جایز نیست، اما اگر اثری از خوشبویی که قبل از احرام استفاده نموده بر بدن او باقی مانده باشد، اشکالی ندارد، ولی اگر اثر آن در لباسش باقی مانده، باید آنرا بشوید.
- ❌ برای مُحرم جایز نیست سرش را با کلاه یا عمامه یا لنگ یا چادر و غیره بپوشاند، و اگر مُحرم از روی فراموشی یا به سبب ندانستن حکم آن، سرش را بپوشاند، وقتی متوجه شد یا به حکم آن پی برد باید سرش را برهنه کند، اما فدیّه بر او لازم نیست.
- ❌ پوشیدن لباسهای دوخته شده مانند پیراهن و شلوار و غیره و پوشیدن کفش و موزه جایز نیست و اگر کسی چادر، پارچه و یا ازاری نباید اشکال ندارد شلوار بپوشد، و همچنین اگر دمپایی نیافت پوشیدن موزه برای او اشکالی ندارد.

آمادگی های دفاع غیرنظامی در خدمت رسانی به زائران

